

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Journalen KK : 1839

Citation: Kierkegaard, Søren: "Journalen KK : 1839", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 18*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Jette Knudsen; Johnny Kondrup; Alastair McKinnon, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2001 , s. 53.
Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-kk-txt-shoot-n7.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 18

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

KK:7

Epistola ad Romanos.

[a] Nova sectio ab initio cap: 9 ad c: 10 et 11. Monstrata via salutis per Chr: comparata, restabant nonnulla de promissis datis Judæis, quibus certam possessionem gratiæ divinæ sperabant. Huc redeunt: 1) illa promissa non pertinent ad omnes Judæos natos, pendere vero a mera gratia divina. 2) illa gratia divina pertinet ad gentiles immo vero iis facilius quam Judæis evenire ob incredulitatem Judæorum. 3) lætiorem spem addit, jubet sperare fore, ut aliquando Judæi rectius intelligant et resipiscant, salutem sibi oblatam accepturi. -

Cap. IX.

v. 3. ἀναθεμα = חָרֵם; אֲשֶׁר חָרַמְתִּי 1 Reg: 20, 42 ἀνηθρο οληθροιος.

De senere Rabb. havde 3 Sorter Bann 1) נְדִי (seclusio) bestod i en 4 Alens Fjernelse fra hele Familien, varede 1 Maaned. 2) חָרֵם med dem maa Ingen lære, handle, spise, drikke, ogsaa Adgang til Synagogen er dem nægtet. 3) שְׁמִתָּא hermed var Udelukkelse fra Gudstjeneste og Omgang for stedse forbunden. R. Salomo siger: den, der [er] forbandet med Schammatha er som Fidtet smurt paa den hede Ovn, det tørrer ind og kommer aldrig igjen. -

δοξα βουδ; arca foederis dicitur: בְּבֹד מִיִּשְׂרָאֵל

שְׁכַנָּה s: שְׁכַנָּה

διαθηκαι Eph. 2, 12.

λατρευια = הַבֹּדֶן

επιπτειν = לַפֵּן

Af hvad P. her udvikler om Esau og Jacob synes Calvinisten med Rette at gjøre følgende Slutning: beraaber P., for at retfærdiggjøre Uddelingen af Adgang til det indv: Guds Rige, sig paa den Maade, paa hvilken Adgang til det udv: blev tildeelt, saa følger dec: absolutum, og det maae vi jo ogsaa indrømme, at Grunden til at Jøderne blev det udvalgte Folk alene laae i Guds Raadslagninger, vi maa indrømme det, hvormeget vi end fra en anden Side maa erindre om at det Hele jo dog maa have haft sin dybere Grund i Guds Viisdom. Men i at gennemføre denne Anskuelse, maae vi bruge Forsigtighed. Vi maae erindre at P. ikke beraaber sig paa det gl. T: theokratiske Indretning for derved at retfærdiggjøre sin Anskuelse, men at denne er ham som al Jødedom et Billede en Præfiguration af

Xstd. (en Skygge af Xstd, noget som ret vil vise sig, naar vi betænke, at hiint havde sit Hjem i den udv: i Tilfældighedernes Verden, denne i Frihedens og Aandens). Vi maae betænke at P. polemiserer med egoistisk-tilfredse Jøder, en Polemik der gjentager sig i en høiere Sphære i det Følgende, hvor han viser i Pharaos Exempel de sørgelige Følger af at reise sig mod Gud og gjøre Modstand. Ville vi derfor gjennemføre i den høiere theokratiske christelige Verden, da bliver Ligheden fra den negative Side sand, forsaavidt nemlig Adgang til dette høiere Theokratie ligesaa lidt beroer paa Fødsel Afstamning, udv: Gjerninger, som hos Jøderne; men fordi Xstd. ikke blot er Noget udv: ikke nogen blot udv: Kirke, saa er der seet fra den positive Side den Forskjel, at her gives eet Vilkaar, et Vilkaar som jo dog netop har sin Grund i den gudd. Naade, og altsaa er en Negation af al msklig foreløbig Competence. Denne sidste Betragtning er altsaa ligesom det Okeanos, der omslynger hele Xstd., og ethvert Forsøg paa at gjøre udv: Fortrin gjeldende, vil blot have til Følge, at man ikke bliver overskibet.

Hvad Billedet hentet fra Isaak angaaer, da bliver det lige træffende, enten man søger det Typiske deri, at I. blev født paa en underfuld usædvanlig Maade; ell. deri, at den blotte Forjættelse kaldte ham tillive, ligesom den objektive Tilbydelse af Naaden fra Msk. Side kun kræver Modtagelsen. –

v.9. istedetfor $\kappa\alpha\tau\alpha\ \tau\omicron\nu\ \chi\alpha\iota\rho\nu\ \tau\omicron\upsilon\tau\omicron\nu$ staaer i den heb: Text den vanskeligere Læsemaade $\text{וְעַתָּה} \text{וְעַתָּה}$ og LXX har: $\kappa\alpha\tau\alpha\ \tau\omicron\ \chi\omicron\ \tau\omicron\upsilon\tau\omicron\nu\ \epsilon\iota\varsigma\ \omega\rho\alpha\varsigma$. rimeligst er at וְעַתָּה er et Tillægsord foem: $\text{gen:}\text{c:}$ hoc tempore vivente c: redeunte. –

$\text{מִשְׁכַּב} \text{ו.} \text{שְׁכַבְהָ}$

$\mu\epsilon\nu\eta = \text{עַמְד}$

Mal: 1, 3 Herren strider med Folket ved sin Prophet og foreholder det, at det forlader ham, da han dog netop havde overøst dem (Israel) med Velgjerninger, hvorimod Edomiterne, der dog nedstammede fra samme Stamfader levede fortrykte.

$\mu\omicron\sigma\epsilon\iota\nu$ er ikke her positive men privative, en mindre Elskende udtrykte Jøderne ofte med det Ord »at hade«. –

v. 15. Ex: 33, 19. Moses sibi expetit apparitionem solennem, quam annuit Jehova illa verba dicens. –

Pharao.

Apostlen vil anføre et Exempel af Historien paa, at Gud paa ingen Maade skaaner den Halstarrige, at meget mere Guds Langmodighed bliver ved hans Stivhed til større Fordærvelse. Saaledes havde nu Pharao seet 6 Plager styrte frem over sit Land, uden at agte paa Guds Vink. Gud havde med Langmodighed

(v. 22) taalt hans Opsætssighed. Men af denne Langmodighed var nu ingenlunde at slutte, at Gud tilsidst vilde lade ham faae sin Villie. Tvertimod var Pharaos bleven et levende Exempel paa, hvor aldeles Intet Msk. udrettede mod Gud. (Saaledes udvikledes rigtigheden Sammenhænget paa Synoden i Dortrecht.).

Det er for øvrigt at bemærke, at dette Guds Udsagn først udgik til Pharaos efter den sjette Plage, altsaa efter flere gjentagne Ulydigheder; og at Gud vilde Pharaos Omvendelse sees af det strax derpaa følgende Spørgsmaal: Vil Du endnu bestandig undertrykke mit Folk og ikke lade det vandre. -

Man maa ogsaa huske paa, at Forhærdelsen i det Gl. T. ikke alene tilskrives Gud; der siges ogsaa: Pharaos forhærdede sig selv, hans Hjerte blev forhærdet, uden at gaae tilbage til Aarsagen. -

Angaaende det Hele maa man erindre Origenes Udvikling: »Vi maae ved denne Forhærdelse ikke tænke paa nogen speciel Akt af Gud paa Sjælen; men det er Følge af de uophørlig fortgaaende Kjerlighedsbeviser af Gud, hvorved den Fordærvede bliver det end mere, den Omvendte Gud end mere hengiven. Efter Heb: 6, 7.8. bringer en og den samme Regn Urter paa den ene Mark, Torne paa den anden.«
-

Endelig maa man erindre, at det Udtryk σκληρυνει kun er en Continuation af det foregaaende μσειν, hvilket, som ovenfor bemærket maa opfattes i den Relativitet, den hebraiske Sprogbrug berettiger til.

v. 17. הַמִּדְּתָרְךָ לִי לִי LXX habent διετηρησα.

οπως ενδειξωμαι. הִיָּה לְךָ אֶת־כֹּחִי ut faciam te videntem potestatem meam כ: ut te experiri faciam potestatem meam. ut ex tuo exemplo manifesta sit potestas mea.

וְלִמְעַן סִפְּרֵי שְׂמִי בְּכָל־הָאָרֶץ

הַקָּדוֹשׁ

Orientalerne opfattede Gud som Aarsag til Synden, saavel da, hvor han tillader den συγχωρητικως, som ogsaa da, hvor han ved visse Foranledninger fremkalder den αφορμητικως.

Es. 6, 10 ὁ θεος τετυφλωκεν και πεπωρωκεν τον λαον.

Maaskee lod hele Stedets Vanskelighed sig bedst forklare saaledes. P. havde i det Foregaaende talt om de forskjellige Begunstigelser, der var faldet saa vel i hele Jødefolkets, som indenfor dette i enkelte Mænds Lod, disse som Msk. aldeles ingen Fordring kunde gjøre paa, havde alene deres Grund i Guds uforanderlige Villie. Herom havde han brugt Udtrykket

[b] Det som overhovedet Paulus især bestræber sig for er at frigjøre Gud fra de utidige Consequentser af det Naadevalg, hvorved Jøderne vare blevne til det, de vare, ved at vise, at det netop som et Naadevalg ikke gav dem Gyldighed til at fordre Noget.

ελειν (v. 15.); men idet han nu gaaer videre i sin Udvikling, udvider efterhaanden det oprindelig kun i en udv: jødisk-theokratisk Forstand brugte Udtryk ελεος sig til det som egl. er Løsnet i hele P. Lære til Begrebet om Naaden; men hvad der tænkes uden for denne Naade, men dog i Forhold til den, det maa mere ell. mindre, mere ell. mindre bevidst tænkes forhærdende sig imod den. Saaledes at σκληρυνειν er aldeles analogt med μσειν i den blot udv. Verden. –

πλασμα ρψ!

ρψ!

πηλος ρηη

v. 22 κατηγοριζμενα. Nogle have taget det reent medialt, og derved undgaaet den dogmatiske Vanskelighed. Dette lader sig nu vel grammatisk forsvare; men rigtigere vistnok passivisk, saaledes at Gud er at ansee for den Bevirkende, men ligesom ved Pharao ikke τελικως, men εκβατικως. Saaledes som ogsaa Act: 13, 48 όσοι ησαν τεταγμενοι Omvendelsen efter populair Udtryksmaade henføres alene til Gud, medens han dog kun ύλικως og διατακτικως er det. Ligesaa Jud. 4. οι προεγραμμενοι εις τουτο το κριμα. Tholuck mener at man efter hebraisk Sprogbrug kan tage dette Participium adjektivisk = »fertige, egnede til«. –

v. 25. At in illo loco Hoseæ non sermo est de gentilibus sed de populo Israelitico. Hoseas gratiam divinam promittit: vos qui antea perfidi fuistis, idolorum cultores, ideoque Jehovæ invisi, vos aliquando ad Jehovæ cultum redibitis, ubi ita redieritis etiam redibitis in gratiam Jehovæ. Nec accurate verba exscripta sunt: miserebor ejus, cujus antea non misertus sum, qui populus meus non sit, populum meum vocabo. – ηγαπημενην exstat in textu heb: ηρη, som ellers oversættes ελεημενην (1 Pet: 2, 10) men begge Oversættelser lader sig forsvare, da ηρη baade betyder at elske og at forbarme sig over.

v. 26. Stedet referer[er] sig ligeledes som det foregaaende i den heb: Text kun til de 10 Stammer og forudsiger hvilken Herlighed, de ville blive deelagtige i, naar de forene sig og indgaae i det messianske Rige og med Juda deeltage i den messianske Herlighed.

καλεισθαι er ofte = at være κηη

v. 27. Non loquitur propheta de tempore Messiano sed de clade politica, et dicit, non nisi paucos ex insigni Jehovæ gratia incolumes evasuros, quænam sit miseria non accuratius describitur. Emphasis est quærenda in καταλειμα. – hebr: exstant: »vastatio decreta est, irruit illa, justitiam ferens, nam vastationem judicium Jehova efficiet in terra. Sed P. non secutus est textum sed οι ο' exstat ibi: כלין vastatio ex כלה 1) perfectus fuit 2) perditus fuit. Piel

consum[m]avit rem, aliquod perdidit, ideo est
»vastatio« notio genuina sed LXX alteram notionem
secuti verterunt λογον decretum.

συστημω γρη enten fremskynde ell. beslutte.

v. 29. Sermo est in textu heb: de bello aliquo, sed
quodnam incertum est. Dog staaer dette Sted af Es.
ikke i noget bestemt Forhold til den messianske Tid,
og handler om de Jøder, der skulle overleve
Straffedommen og opleve Frelsen.

יהוה צבאות

v. 33. hæc verba nusquam leguntur in V. T; conflatus
est locus ex duobus: 28, 16: in Zione lapidem
fundamentalem jeci (Jehova) lapidem probatum,
angularem, pretiosum et bene formatum, ei qui
confidit non aufugiet. 8, 14: Jehova asylum erit idem
lapis offensionis et rupes, in quam utrumque regnum
impinget. Primus locus est historici argumenti,
pertinet ad tempus bellicosum, quo Judæis cum
Assyria bellum imminebat. Propheta improbat
factionem politicam, quæ contra legem foedus inire
volebat cum Ægypto contra Assyrios, vetat confugere
ad Ægyptum sed suadet, ut fidem habeat regi Hiskiaæ,
regi pietatis et fortitudinis probatæ, ideo ille lapis
bene fundatus est. – Alter locus. Sermo est de Jehova,
sed quomodo lapis offensionis? quia Judæi sæpe a
Jehova deficiebant, et inde poenas luebant, et eo
majores, quod deum cognoscebant.

אבן צור . נגן מכשול

λιθος προσκομματος. πετρα σκανδαλου.

αισχυνθησεται. in textu heb: »qui ei confidit לא יהיה
1) tremere 2) suffugere fugam capere. Sed LXX
legisse videntur בוש ex גביש.

Cap. X.

v. 5. Lev: 18, 5. αυτα κ: προσταγματα, nam in textu
heb: exstat מן פטי. Moses dixit de longa vita h: l: de
æterna.

Deut: 30, 12. ultima Mosis oratio, qua Israelitis ante
oculos ponit 1) beneficia legis 2) comendat legem et
addit promissa et minationes ad deterrendum ab
inobedientia, et deinde dicit: lex illa, quam hodie vobis
præcepi nec difficilis vobis nec nimis profunda non in
coelo est, ut dicat aliquis, quis adscendet in coelum,
eam arcessiturus, ut eam audiamus et ei obediamus,
nec posita ultra mare ut dicere opus sit, quis mare
transibit eam nobis translaturus, ut eam audiamus et
pareamus, ecce admodum prope adsunt præcepta in

ore tuo et in corde tuo, ut unusquisque parere possit.
P. non accurate secutus est nec textum nec LXX.
Verba: μη ειπης εν τη καρδια σου a P. sunt adjecta.
nec accurate verba καταβησεται εις αβυσσον. LXX:
τίς διαπερασει εις το περαν της θαλασσης מִי רָעַמְה
sed in libris poeticis sæpe dicitur מִי מִיִּהָה

v.9. 10. Vant til den heb: Paralellismus Rythmik ynder
P. den ogsaa i Prosa, og disse to Leed ere da
paralelistiske; thi ihvorvel med den sande Tro ogsaa
Bekjendelsen er givet, og med den sande
Retfærdiggjørelse ogsaa Saliggjørelsen, saa kan dog i
begge Leed i en vis Forstand det ene Leed ansees
som et Complement til det andet.

Joel 3, 5. Der er paa det Sted Talen om den store
Sigtelses Tid, der vil gaae foran Messiaæ Ankomst. –

v. 14. P. gaaer over til den anden Deel. Jøderne kunde
maaskee sige, at Noget saadant var dem ikke
forkyndt, og idet nu P. i en zirlig Sorites udvikler
Indvendingerne, føres han paa en Maade ud over sin
egentlige Disputations Enemærker, idet han viser at
Xstd. var en fælleds Eiendom for alle Folk, en
Betragtning, som dog igjen fører ham tilbage^c paa sin
egl. Thesis, at Jøderne umuligt kunne være uvidende,
da jo Propheterne endog polemisk havde foreholdt
dem Hedningerne, som de der, hvis Jøderne forbleve
ulydige, skulle arve Saligheden. –

c Derfor falder det i to Stykkerv. 18 μη ουκ
ηκουσαν? hørte de det ikke jo; thi det var
bekjendt nok. v. 19 μη Ισραηλ ουκ εγνω? forstod
de det ikke? jo; thi naar Propheterne
indskjærpede det saa truende, saa maatte de
forstaae det.

Es. 52, 7. alius sensus. Ibi est sermo de miseria exilii
babylonici, et deinde solatio erigitur populus, et
promittitur auxilium et reditus in patriam, qui sistitur
ut præsens, et inducuntur prophetæ reditum
nuntiantes. n: I: sunt illi prophetæ apostoli doctoris
christiani.

Es. 53, 1. Esaias conqueritur de incredulitate
Israelitarum, nolebant ad doctrinam dei et
comminationes apostolorum כ: prophetarum
attendere. וְנִתְּנָה לְמִיָּהּ מִיָּהּ מִיָּהּ מִיָּהּ
citatur hic locus
etiam Joh: 12, 38.

ψ 19, 5. est hymnus, qui celebrat majestatem dei in
rebus physicis conspicuam. »dies diei nuntium dicit
nox nocti scientiam indicat. Licet nec verba habeant
nec dicta, nec vox eorum audiatur, tamen vox eorum
per totam terram exit.

εις πασαν γην hyperbolice. ita et Philo de lege: αχρη
των τερματων της οικουμενης εφθασε.

v. 19. Her mangler Objektet for εγνω, derfor tager
Tholuck det intransitiv: var Israel ikke underrettet«??
jeg anderledens.

Deut. 32, 21. Moses in ultima sua oratione ad
promissa addit comminationes verbis: illi excitarunt
ζηλοτυπιαν meam adhærendo deo qui non est deus כ:
idolis, ideo ego excitabo ζηλοτυπιαν vestram fovendo

populo, qui non est populus meus, barbaro, sc:
concedendo iis victoriam in Israelitas. Non loquitur de
regno Messiano et gentilibus in id admittendis, sed de
victoriis, ideo alio sensu.

אֶקְרִיב אֶתְּךָ מִן־עַם בְּלֹא־עָוֹן ex קְרִיבָה excitabo piel ad iram provocavit.

Es. 65. 1.2. εὐρεθην ἐνδύσασθαι. נִדְּבַשְׁתִּי בְּמַצָּתַי pro Hitpoel:
inveniendum præbui me.

ζητειν, επεροταω = שָׁאַל בְּקוֹשׁ

v. 2. פְּרַשְׁתִּי יָדַי כְּלֵי־הַיּוֹם אֶל־עַם סוֹרֵר

αντιλεγειν de populo contumace = סוֹרֵר v. מוֹרֵה

P. verba Esaiæ priora explicat de gentilibus. Esaias
vero omnia dixit de Judæis, hoc sensu: equidem
admodum benignus fui Israelitis, nam dum se
convertebant ad alios deos, eos ego ad me vocavi. -

Cap. XI.

1 Reg: 19, 10. Ibi sermo est de persecutione Jesabelis
uxoris Achabi; Esaias aufugerat in speluncam ad
Hebronem et clamavit ad deum dicens: וַיִּבְקֶשׁ אֶת־יְהוָה וַיֹּאמֶר

Baal: dominus, erat deus Phoenicum, qui idem dicitur
βασιλευς ουρανου = Molok מֹלֶךְ אֱפֹרַת apud Babylonios, Bel
commemoratur apud Danielelem. A Romanis et Græcis
dicebatur: Hercules Tyrius. Per hunc deum indicabatur
vis solis כ: vis procreans, nam antiqui conveniebant in
sole colendo creatoris symbolo. Huic deo gen: masc:
Phoenices dabant deam Baaltis כ: Astarten ἀφροδιτη,
indicantem lunam v. terram כ: vim concipientem, nam
luna lucem suam accipit a sole et vires terræ
excitantur calore solis. Quo sensu foemininum est
positum? alii subintell: εικων imagine sed arbitrarie;
alii^d ignominie causa ad indicandum deum fictitium.
Potius P. cogitavit de dea Baaltis, nam ab antiquis
sæpe conjungebantur Deus et Dea, ex quibus junctis
oritur novus deus ανδρογυνος, indicans vim
generativam et conceptivam esse conjunctam. Sæpe
LXX η Βααλ pro ó Βααλ Jerem: 2, 8. Hos. 2, 8 Zeph: 1,
4.

d saaledes Tholuck.

Es. 29, 10. in textu non exstat εδωκεν sed specialius
verbum: πεποτικεν. - κατανυξις ex κατανυσσω
compungo ideo compunctio, sed P. derivat ex
κατανυσταζω capite nuto ideo sopor = רִוַח תְּרַדְמָה
secutus est LXX.

Deut. 29, 3 exstant verba: deus non dedit Israelitis
oculos, qui vident, non aures, quæ audiunt. Da nu i den
heb: Text Nægtelsen ikke staaer ved de Ord at høre

og at see, have Nogle troet, at de vare citerede af Es. 6, 10, og at blot de sidste Ord: εως της ημερας ταυτης vare af Deut:

ψ 69, 23.24. David ønsker Ondt over sine Fjender. Han betragter Theokraties Fjender som sine egne, og ønsker nu efter det gl. T. Oekonomie, at den gudl. Retfærdighed vil vise sig som Beskytter af Theokratiet. θηρα forekommer hverken i Texten ell. i LXX. »Deres Bord skulde blive en Slynge.« Derved udtrykker Psalmisten, at Farer skulde overraske dem, naar de mindst ventede det.« I det andet Hemistich staaer der i det Heb. לְשִׁלוּמִים לְמוֹקֵשׁ »for de Rolige til Fald« men LXX har læst גְּיִשְׁלוּמִים Gjengjeldelse af גְּיִשְׁלוּמִים Gjengjeldelse.

v. 16. כְּאִשֵּׁת תְּרוֹמוֹת וְכְאִשֵּׁת בְּכוֹרִים

v. 17. εακλαω defringo, abscindo v. exscindo.

Es. 59, 20. וְבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל

αποστρεψει etc: וְלִשְׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב

Veniet Zioni vindex et illis inter Jacobitos, qui a peccato reversi sunt. P. secutus est LXX, qui legerunt: וְיָשִׁיב reverti fecit כ: abstulit. Apud LXX legitur ενεαα Zion, in salutem Zionis. P. vero ex Zione. Sed ενεαα longe aptiorem sensum verbis affert. Sæpius videmus P. liberius loca veteris T. tractantem in commodum suum, sed h: l: non est in commodum ejus. Unde oritur suspicio lectionis. Fortasse P. per compendium scripsit: εα pro ενεαα.

συγαλειω = וְלִשְׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב ell. ל: ell: אָל

v. 33. i *Sohar* forekommer et lignende Udtryk: וְלִשְׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב כ: Viisdoms Dybde.

v. 35 Hiob 41, 3.

C: XII

v. 19. וְנָתַן מְקוֹם לְחֵמָה

in textu hebr: sunt duo substantiva:

לִי נִקְמָה וְשָׁלֵם

v. 20 cfrProv: 25, 21-22.

Cap. XIII.

v. 9.

אל תנאף

אל תצח

גב

מח

Cap. XIV.

v. 4. נפל עמד

v 5. πληροφοροεισθω. בל אלמ

Es. 45, 23. nec consentit auctor cum LXX nec cum textu heb.: sed ex memoria excitatur. pro ζω εγω legitur יהוה יושב עתי κατ' εμου ομνυμι. Sensus idem. Jehova inducitur loquens et jurans modo per se modo per vitam: ut ego sum deus, ita certe fiet, ut omnes me adorent. –

XV.

v. 2. πλησιον er et Adverb:prope, juxta, det forbindes med Artiklen: ο, η, το πλησιον οι, αι, τα πλησιον, proximus, proximi. –

ψ. 69, 10. חרפות חרפיך נפלו עלי. Queritur psalmistade vexationibus hostium et dicit, se eas subire Jehovæ causa, se innocentem pati ob piam in Jehovam fidem.

ψ 18, 50. Commotus est auctor voce: εν εθνεσιν, in loco psalmi non sermo est de felicitate futura gentilium, sed de liberatione ipsius Davidis, qui sic erupit.

Deut 32, 43. Hebraice sensus alius: הרגינו גוים עמו celebrate o gentes! populum ejus כ: Israelitas. Indicatur salutem pertinere ad Judæos, et ethnicos cogi ad hanc Judæorum salutem celebrandam. LXX ante עמו posuerunt את, quod est nota acc: et præpositio μετα inde hæc versio. –

ψ 117, 1 Sensus communis sexcentis locis, omnes terram inhabitantes debere convenire ad deum celebrandum.

Es: 11, 10. ριζα Ιησουα. שי! שרש radix, sed h: l: quod oritur a radice, soboles, surculus, quod apparet ex Es. 11, 1: prodibit surculus ex stirpe Jessæ, et ramus e radice ejus fructus feret. Argumentum loci promittitur salus futura Israelitis, sic 1) dicitur illa salus pertinere ad sæcula futura. 2) rex aliquis coelestis dicitur hujus seculi auctor. 3) super eum acquiescet spiritus dei, sapientiæ, consilii, fortitudinis. 4) extendetur imperium super omnes gentes 5) justissimum habebit super gentes iudicium. pax communis etiam instituetur inter belluas et feras et homines omnes sine discrimine, iisque continget cognitio dei. Ideo describitur seculum aureum. Alii de Hiskia, qui rem Judæorum restituit; alii de Zerubabele restauratore reipublicæ Israeliticæ. Sed fatendum potius de tempore Messiano, et ideo annumerando ad loca Messiana nam 1) describitur tempus seculi futuri 2) aurei seculi 3) hujus regni autor sistitur ut rex coelestis, institutus omnibus eximiis facultatibus. Hæc criteria faciunt locum Messianum. Non accurate citata sunt, hebraice exstat: stabit ut signum gentilibus ן: ita omnes gentiles ad eum dirigant attentionem. Alexandrini sensum magis quam verba expresserunt. -

Es: 52, 15. ex interpretatione Pauli est περι αυτου = περι Χριστου. sed in loco citato contextus est sensus alius; sermo est de reditu a Babylone in Palæstinam: »de gloria Israelitis restituta audient gentes remotissimæ« ideo ibi αυτου est »λαος«. Ideo applicatio admodum distat a genuino loci sensu. -

XVI.

Φοιβη modo h: l: nominatur .

v. 20. respicitur Gen: 3, 15: tu mordebis calcem ejus et ille conteret caput tuum (שׂוֹשׁוּבִי אֶרְבֵּי עָפָר)

v. 21. Timotheus et SosipatruscfrAct. 20, 4 in eodem itinere per Macedoniam et Achaiam facto. -